

Рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії

Разова спеціалізована вчена рада Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» Міністерства освіти і науки України, м. Ужгород, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» на підставі прилюдного захисту дисертації «Адміністративно-правове регулювання адвокатури України та країн Словаччини і Чехії: порівняльно-правовий аспект» за спеціальністю 081 «Право» 19 лютого 2024 року.

Габані Іван Іванович, 1992 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2015 році Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет», Україна, за спеціальністю «Право». Навчався в аспірантурі ДВНЗ «Ужгородського національного університету» з 2017 по 2021 роки.

Працює асистентом на кафедрі міжнародного права в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, з 2022 року до цього часу.

Дисертацію виконано у Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» Міністерства освіти і науки України, м. Ужгород. За результатами перевірки та аналізу дисертації за допомогою програми *Unicheck* ознак академічного плагіату виявлено не було.

Науковий керівник – Білаш Олександр Володимирович, кандидат юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет».

Здобувач має 3 наукові публікації за темою дисертації, з них 0 статей у періодичних наукових виданнях інших держав, 3 статті у наукових фахових виданнях України, 0 монографій:

1. Габані І. І. Адміністративно-правовий статус національної адвокатури України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2022. № 72. Т. 2. С. 59-64.

2. Габані І. І. Правове регулювання освітніх вимог до адвоката: зближення законодавства України та Європейського Союзу. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2022. № 6. С. 287-292.

3. Габані І. І. Основні елементи адвокатського самоврядування, як один із видів регулювання адвокатури в Україні. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 4. С. 529-532.

У дискусії взяли участь голова і члени разової спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

Белов Дмитро Миколайович – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри конституційного права та порівняльного правознавства Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» (голова разової спеціалізованої вченої ради).

Зауваження Белова Д. М.:

1. Дисертант пропонує впровадити нові статуси адвокатів – євроадвоката та гостюючого адвоката – в Україні, що відкриває нові можливості для розвитку адвокатури в контексті її інтеграції в європейський правовий простір. Але не зазначає що впровадження цих ініціатив потребує адаптації законодавства у контексті належного визначення прав та обов'язків, включаючи також встановлення механізмів контролю за якістю, підвищенням кваліфікації та етичністю надання правової допомоги, як для національних, так і для закордонних адвокатів.

2. У дисертації приділено увагу інституту безоплатної правової допомоги в Україні. Однак залишається незрозумілим, якими є особливості цього інституту у Словаччині та Чехії, зважаючи на те, що у дисертації активно використовується порівняльно-правовий метод.

Заборовський Віктор Вікторович – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного права та процесу Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» (рецензент).

Зауваження Заборовського В. В.:

1. У роботі детально розглянуто інститут євроадвоката та гостюючого адвоката з перспективами запровадження їх в Україні. Проте, на нашу думку, автором в недостатній мірі висвітлено власне бачення процедури впровадження євроадвоката та гостюючого адвоката у національну правову систему, а також їх подальший правовий статус у вітчизняному законодавстві.

2. Для ефективного надання правової допомоги, як і в будь-якій іншій справі, потрібен фахівець, який відстоює права та інтереси громадян або юридичних осіб зі знанням справи, на професійному рівні. Автор вельми детально дослідив освітні вимоги до адвоката як необхідної умови кваліфікаційних критеріїв для отримання статусу адвоката, що є свідченням високої якості його професійної підготовки. В той же час поверхнево описано питання про успішну здачу кваліфікаційного іспиту як основної вимоги доступу до адвокатської діяльності, що присутня у профільному законодавстві всіх розглядуваних у дисертаційному дослідженні країн. Хотілося б почути позицію автора щодо значення та впливу освітніх та кваліфікаційних стандартів на правовий статус адвоката.

3. У роботі згадується про необхідність переходу до розробки Стратегії розвитку правової системи правосуддя на 2024-2029 роки. Але автором не зазначено, які саме зміни або удосконалення в адміністративно-правовому регулюванні інституту адвокатури необхідно здійснити.

Манзюк Василь Васильович – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри господарського права Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» (рецензент).

Зауваження Манзюка В. В.:

1. У ході дисертаційного дослідження автором у роботі висвітлено функції та вплив Міністра юстиції на інститут адвокатури у Словаччині та Чехії, зокрема, в дисциплінарних провадженнях щодо адвокатів. Однак не згадано про роль та повноваження вітчизняного Міністерства юстиції у діяльності інституту адвокатури та його повноваження.

2. Оперуючи одним з основних повноважень органів адвокатського

самоврядування, а саме – розгляду дисциплінарних проваджень стосовно адвоката, у роботі було висвітлено таку процедуру у країнах Словацької та Чеської Республік. Проте, робота значно виграла б при порівнянні процедури проведення дисциплінарних проваджень стосовно адвоката в Україні.

3. Дисертант, описуючи правовий статус опікунів адвокатів при проведенні дисциплінарних проваджень стосовно останніх в Чеській та Словацькій Республіках, запропонував впровадження даного інституту у вітчизняну правову систему. Хотілося б почути думку автора щодо особливості правового статуту опікуна адвоката в українському правовому полі.

Бондар Ірина Вадимівна – доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри юстиції Навчально-наукового Інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка (офіційний опонент).

Зауваження Бондар І. В.:

1. Автор ставить перед собою завдання надати характеристику принципам адміністративно-правового регулювання інституту адвокатури (С.20), чому присвятив частину підрозділу 1.2. Так дисертант розглядає самоврядування адвокатури як важливий принцип адміністративно-правового регулювання (С.35), виділяючи основні характеристики самоврядування такі як: самоконтроль, саморегуляція, спільне ведення справ та інше, визначаючи їх також як принципи. У зв'язку з цим хотілося б почути позицію автора про систему принципів адміністративно-правового регулювання інституту адвокатури та чи потребують вони нормативного закріплення.

2. Досліджуючи адвокатське самоврядування в Україні, автор акцентує увагу на самофінансуванні, зазначаючи, що основним джерелом її доходів є членські внески. В сучасних реаліях, в яких опинилася адвокатура України, важливо було б дізнатися як умови воєнного стану вплинули на фінансування та інші сфери адвокатського самоврядування (С.40-41).

3. Важливим є дослідження адміністративно-правового статусу органів адвокатського самоврядування (підрозділ 2.1). Автор проводить порівняльну характеристику органів адвокатського самоврядування України, Словаччини та Чехії, зазначає про роль професійних організацій, особливості функціонування,

визначає головні вимоги до професійної підготовки адвокатів у відповідних країнах, а також необхідність здобуття вищої юридичної освіти для отримання адвокатської кваліфікації. Водночас, в дисертації не вистачає авторського підсумку щодо проведеного аналізу, чи потребує наша держава впровадження іноземного досвіду, який варіант є найбільш адаптивним тощо.

4. У ході аналізу взаємодії етики та юридичних норм, розглянутої через призму провадження професійної адвокатської діяльності, автором зроблено ряд висновків. Так, наголошено, що адвокат як представник інтересів свого клієнта, повинен виявляти професійну етику та дотримуватися встановлених нормативів усіх аспектів своєї діяльності. Заслуговує на увагу твердження, що дотримання дисципліни та етики у професійній діяльності адвоката є важливим для підтримання високого стандарту правової~ практики та забезпечення довіри суспільства до адвокатської професії (С. 105-106). Однак дисертант залишив поза увагою поведінку інших учасників судового процесу та дотримання ними етичних норм, передбачених, зокрема, міжнародними стандартами, при взаємодії з адвокатами. У світлі зазначеного важливо окреслити, які проблеми найбільше зустрічаються на практиці у цій сфері та які варіанти протидії їм можна запропонувати.

Також у роботі проведено аналіз підстав застосування дисциплінарної відповідальності до адвокатів в Україні, Чеській та Словацькій республіках, однак автором не зазначено чи є суттєві відмінності між зарубіжною та національною практикою.

5. У підрозділі 3.1. здобувачем акцентовано увагу на важливості сучасних технологій та цифрових інструментів для забезпечення ефективності та доступності судового процесу. Дисертант наводить ключові причини, чому дане нововведення грає важливу роль у функціонуванні ЄСІТС та робить висновок, що всі користувачі ЄСІТС отримують велику кількість переваг від користування. Однак, у дисертаційній роботі бракує виваженого аналізу практичних проблем, що виникають у адвокатів під час роботи з ЄСІТС та підходів до їх вирішення. Бажано було б почути аргументовану точку зору автора з цього приводу.

Шкарупа Костянтин Вікторович – доктор юридичних наук, старший дослідник, провідний науковий співробітник Приватної установи «Науково-дослідний інститут публічного права» (офіційний опонент).

Зауваження Шкарупа К. В.:

1. В дослідженні автором приділяється увага еволюції адвокатської професії, зокрема на Закарпатті в Західній Україні (с. 29-30). На нашу думку, дисертанту необхідно було виокремити саме етапи розвитку адвокатської професії та охарактеризувати їх.

2. У презентованій дисертації здобувач відзначає необхідність удосконалення інституту адвокатури, та наголошує на системному підході до удосконаленні цього інституту, а саме: посилення гарантій адвокатської діяльності та професійних прав адвокатів, покращення самоврядування адвокатів; розширення можливостей доступу до державних реєстрів та баз даних у процесі здійснення адвокатської діяльності; конкретизацію підстав та процедур притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності та порядку оскарження рішення про притягнення до такої відповідальності; запровадження інституту спрощеного дисциплінарного провадження; удосконалення порядку розгляду скарг на дії адвоката; перегляд вимог щодо набуття права на зайняття адвокатською діяльністю, запровадження прозорої процедури проведення єдиного кваліфікаційного іспиту, стажування кандидатів, порядку ведення Єдиного реєстру адвокатів України; удосконалення організаційно-правових форм здійснення адвокатської діяльності та засад діяльності органів адвокатського самоврядування, удосконалення професійних стандартів діяльності адвоката; покращення порядку та умов залучення адвокатів до надання безоплатної правової допомоги; уточнення статусу помічника адвоката; поліпшення порядку захисту прав адвоката під час здійснення професійної діяльності (с. 137). Водночас, зауважимо, що дослідник обмежується загальними фразами та не наводить шляхи їх реалізації.

3. Ми підтримуємо тезу автора, щодо необхідності запровадження обов'язкового страхування професійної відповідальності адвокатів та необхідності ухвалити спеціальний закон «Про страхування ризику професійної

майнової відповідальності адвокатів», який би враховував основні аспекти цього виду страхування. (с. 153). Однак, не конкретизує, які саме аспекти необхідно врахувати при розробці законопроекту.

4. У висновках до розділу 3 дисертант вказує, що введення статусів еврадвокатів та гостюючих може викликати необхідність адаптації національного законодавства та вирішення питань, пов'язаних із забезпеченням прав та обов'язків їх прав в контексті української системи (с. 169). На нашу думку, дисертація тільки виграла, якби автор визначив загальні напрями адаптації національного законодавства.

Результати відкритого голосування:

«За»	<u>5</u>	членів ради
«Проти»	<u>0</u>	членів ради
«Утримались»	<u>0</u>	членів ради

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Габані Івану Івановичу ступінь доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Дмитро БЄЛОВ